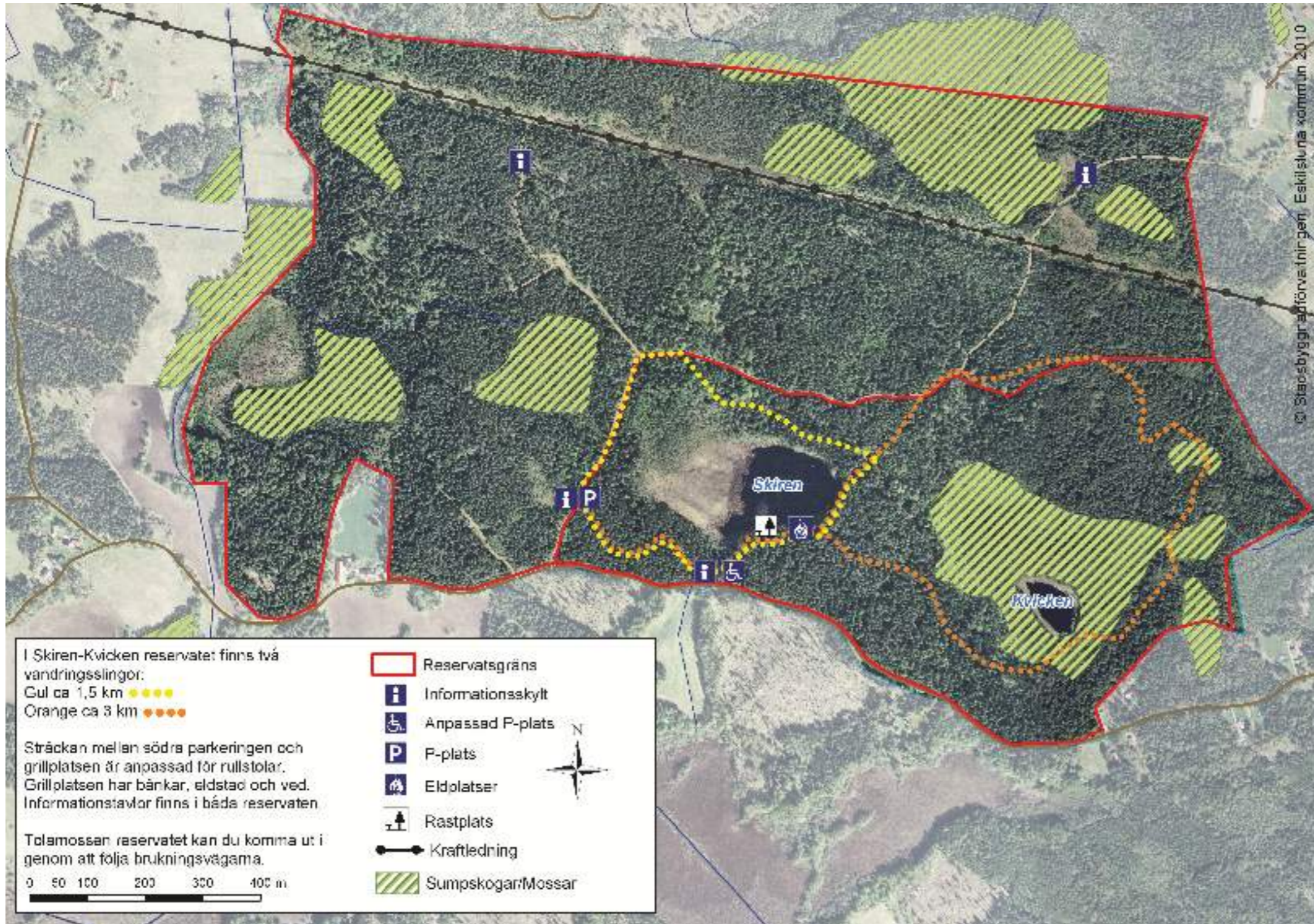

Skiren-Kvicken och Tolamossen

Produktion: Eskilstuna kommun. Text och illustration: Marit Hedlund. Omslagsfoto: Marit Hedlund. Layout: Servicegruppen, oktober 2010, 5000 ex.

Välkommen till naturreservaten Skiren-Kvicken och Tolamossen!

Reservaten ligger kant i kant och bildar tillsammans ett 160 ha stort barrskogsområde med många vackra platser att upptäcka, stigar att vandra och spännande naturupplevelser att njuta av. Här kan du grilla eller stilla njuta av solglittret i sjön. Har du tur kan du möta en älg eller höra hackspettarna trumma på en träd-stam.

Grönpyrolan växer gärna i gamla barrskogar.

Området har lite olika karaktär. Tolamossen har mest tallskog medan Skiren-Kvicken istället har mest granskog.

En glad besökare i trollskogen. Foto: Gunilla Frenne.

Lapptäcke av skogstyper

Området är en mosaik av sjöar, mossar och skogar av alla slag, från torr tallskog på lavklädda berghällar till frodiga sumpskogar med klibbal och kabbeleka. Skogen har fått vara ifred från avverkningar under långa tider. Det gör den nästan trollskogslig med träd i alla åldrar och gamla vindfällan och lågor som fått ligga kvar. Reservaten har lite

Från kobete till trollskog

I hela området betade förr kor, får, getter och hästar. Skogen är gles och full av ljusa gläntor som bildats dels av djurens bete, dels av plockhuggning och vindfällan. Många av de gamla träden har vida grenar och det får de bara när de växt upp i gles skog med mycket ljus.

Förr lät bönderna djuren beta i skogen.

Gamla träd blir insektsmat

Sedan betesdjuren försvann har skogen fått rå sig själv. Många gamla träd som dött av hög ålder eller skador har blivit hem för insekter och svampar. I det rationella skogsbruket har det varit ovanligt att döda träd får stå eller ligga kvar. Det gör att många insekter vars larver lever i ved och bark har svårt att hitta bra ställen att lägga sina ägg på. De döda gamla träden är också hem för svampar, lavar och mossor som lever på det ruttnande virket t ex svamparna ullticka och vedticka.

Rara fåglar

Där det finns mycket insekter finns det också mycket fåglar som äter insekterna. I de här reservaten hittar du allt från ovanliga fåglar som tretåig hackspett och nötkråka till alldeles vanliga som den lilla kungsfågeln eller tofsmesen som letar spindeldjur under barkflagorna på granar.

Den myllrande sumpskogen

Området har flera partier av rejält blöta skogar, sumpskogar. Här finns en lång rad djur och växter som är kräsna och kräver jämn fuktighet och lång tid för att utvecklas. Olika trädslag klarar blötan olika bra. Vissa sumpskogar har mycket björk, som inte blir så långlivad medan andra domineras av alen, den ypperliga översvämningsspecialisten som tål mycket vatten utan att ruttna. Alens knöliga rötter skapar en skyddad minimiljö där många ovanliga arter trivs.

Tofsmesen är lätt att se där den letar mat bland grangrenarna.

Jungfru Marie nycklar i sumpskogen. Foto: Marit Hedlund.

Gamla sjöar på väg mot mosse eller kärr

Reservatet Skiren-Kvicken har fått sitt namn av de två sjöar som finns här. Trots att de ligger så nära varandra är de helt olika till sin karaktär. Skiren är en näringsrik sjö där många sorters vattendjur lever, medan Kvicken är näringsfattig med brunt vatten färgat av granarnas och tallarnas sura kompost som faller från skogen runtomkring. Skiren med sitt näringsrika vatten kommer på lång sikt bli ett kärr med gräs och halvgräs och därefter skog, medan Kvicken blir en mosse skapad av vitmossan som sakta växer ut i vattenspegeln. Tolamossen i det norra reservatet var också en sjö, men är nu en helt sluten mosse. Där har också torv brutits kommersiellt och spår efter järnvägen som fraktade ut torven finns ännu kvar.

Näckrosen blommar ännu i Skiren. Foto: Camilla Åhrlund.

Tänk på att

För att bevara de båda reservatens rika fauna, den vackra skogen och göra det till ett trevligt besöksmål är det viktigt att du som besökare visar hänsyn till naturen, djurlivet och andra besökare. Följ föreskrifterna:

- Inom reservatet får du inte bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
- Du får inte heller skada mark, stenar eller berghällar genom t.ex. eldning eller grävning.
- Att plocka bär, matsvamp och blommor för eget behov är tillåtet förutsatt att arterna inte är fridlysta.
- Om du har med dig en hund ska den hållas kopplad och du får inte rida i reservatet.
- Du är välkommen när du vill på dygnet men får inte tälta, ställa upp husvagn eller köra motorfordon inom reservatet.
- Stör inte djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller spela hög musik.
- Elda bara på den iordningställda grillplatsen.

Naturreservatet Skiren-Kvicken bildades av Eskilstuna kommun 2001. Reservatsförvaltare Eskilstuna kommun, tfn 016-710 10 00 vxl. www.eskilstuna.se

Naturreservatet Tolamossen bildades av Länsstyrelsen i Södermanlands län 2007. Reservatsförvaltare Länsstyrelsen i Södermanlands län, tfn 0155-26 40 00 vxl.

Eskilstuna kommun